

Sygn. akt V **GC 1407/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Ryszard Kołodziejski
Protokolant:	st.sekr.sądowy Justyna Kołakowska

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2021 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko I. D. i M. D.

o zapłatę

I utrzymuje w całości w mocy nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 15 czerwca 2020r. – sygn. akt VGNC 1883/20 wydany w postępowaniu nakazowym;

II obciąża pozwanych kosztami wpisu od zarzutów od powyższego nakazu.

Sygn. akt VGC 1407/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 maja 2020r. powód (...) Spółka Akcyjna w W. żądał zasądzenia solidarnie od pozwanych M. D. i I. D. kwoty 27.211,24zł wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu powód twierdził m. in., że zawarł z pozwanymi umowę na podstawie, której świadczył na rzecz pozwanych usługi. Powód twierdził też, że na zabezpieczenie roszczeń wynikających z umowy faktoringu pozwany wystawił weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, a pozwana za weksel ten poręczyła.

Zdaniem powoda pozwany nie wywiązywał się z zobowiązań wynikających z umowy faktoringu, a jego zadłużenie na dzień 29.04.2020r. wyniosło 27.211,24zł. Z uwagi na brak zapłaty powód zawiadomił pozwanych o wypełnieniu weksla i jednocześnie wezwał ich do zapłaty. Powód twierdził także, że pomimo upływu terminu zapłaty pozwani nie uiścili należności wskazanej w wekslu.

W dniu 15 czerwca 2020r. referendarz sądowy wydał w niniejszej sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, z weksla, którym uwzględnił żądanie pozwu w całości.

W przepisany terminie pozwani wnieśli zarzuty od w/w nakazu zapłaty i zaskarżając go w całości żądali oddalenia powództwa i zasądzenia na ich rzecz od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu zarzutów pozwani twierdzili m.in., że weksel nie został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, oraz że nie został zachowany termin zawiadomienia pozwanego o wypełnieniu weksla zgodnie z deklaracją wekslową, co zdaniem pozwanego wskazuje na nieważność weksla. Pozwany twierdził też, że nie miał możliwości „fizycznej”

dotrzymania terminów zarówno obejrzenia weksla jak i płatności.. Do wezwania do zapłaty nie dołączono weksla, a pozwani po raz pierwszy mogli obejrzeć weksel wraz z odpisem nakazu zapłaty jaki otrzymali z Sądu. I choć powód jako miejsce płatności wskazał, w wezwaniu do zapłaty, Bank (...) SA z siedzibą w W., to jednak z weksla wynikało, że zapłata powinna nastąpić w T.. W ocenie pozwanych powyższa rozbieżność świadczyć miała o nieważności weksla. Pozwani twierdzili także, że współpraca z powodem, w ramach umowy, nie układała się po ich myśli, gdyż nie zostały przekazane pozwanym przez powoda żadne środki pieniężne. Pozwani twierdzili ponadto, że wielokrotnie zgłaszali bądź to powodowi, bądź jego reprezentantowi rezygnacji ze współpracy.

Sąd ustalił i zważył co następuje.

W dniu 13 marca 2020r. strony niniejszego procesu zawarły umowę finansowania sprzedaży Nr eF/ (...). Powyższa umowa określała zasady nabywania i finansowania wierzytelności pozwanych wobec ich odbiorców. W ramach umowy pozwani przelali na powoda wszystkie swoje istniejące na dzień zawarcia umowy wierzytelności w stosunku do jego kontrahentów z tytułu sprzedaży, bądź dostawy towarów, usług lub praw pomiędzy tymi podmiotami, w związku z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą oraz wszystkie przyszłe wierzytelności w stosunku do odbiorców z tych tytułów, a powód wskazane wierzytelności nabył. Umowa ogólnie regulowała wzajemne prawa i obowiązki stron, a szczegóły zamieszczono w załącznikach do umowy w postaci: cennika z prowizją, indywidualnych warunków umowy i regulaminu sprzedaży. W paragrafie 18 regulaminu postanowiono, że choć umowa została zawarta na czas określony – 12 miesięcy, to jednak każda ze stron mogła wypowiedzieć umowę za miesięcznym okresem wypowiedzenia, z tym że powodowi w takim przypadku należała się dodatkowa prowizja i to w kwocie nie mniejszej niż 1000zł (vide:k42 akt). Paragraf 10 regulaminu oraz cennik przewidywały, że powód pobierał za świadczone usługi wynagrodzenie, na które składały się: prowizje, opłaty, koszty i odsetki w wysokości określonej m.in. w cenniku. Cennik zaś stanowił, że powód pobierał prowizję za rozpatrzenie wniosku o finansowanie, liczoną od wartości limitu klienta. Prowizja była pobierana z góry po zawarciu umowy. W związku z powyższym w dniu 20.03.2020r. powód wystawił fakturę nr (...) z tytułu prowizji przygotowawczej (dowód: faktura k.33, regulamin k.48 i 52 akt, cennik k.41 akt)

Z paragrafu 12 ust.1 pkt 2 regulaminu wynikało, że zabezpieczeniem roszczeń powoda z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy będą dwa weksle wraz z deklaracją wekslową. Umowa posiadała cechy typowej umowy faktoringu, która zawiera w sobie zwykle, oprócz umowy cesji wierzytelności także elementy innych umów jak umowa zlecenia, świadczenia usług itp. (dowód: regulamin k.49 akt, vide : L Stecki, Forfaiting, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa „Dom Organizatora” 1997r. s.111 i n. oraz L. Stecki Factoring w praktyce bankowej POZKAL Inowrocław, Toruń 1995r. s.26 i n.). Pozwani zapoznali się dokładnie z treścią umowy i ją podpisali. Jak już wyżej wspomniano zabezpieczeniem umowy były dwa weksle in blanco wystawione przez pozwanego i poręczone przez pozwaną, co wynika wprost z treści weksla. (vide: k. 5akt, zeznania świadka M. W. k.150 akt)). Wraz z wekslem in blanco wystawca weksla i poręczyciel podpisali deklarację wekslową, z której wynikało m.in., że upoważnili powoda do wypełnienia weksla na kwotę pełnego zadłużenia wynikającego z umowy wraz z odsetkami opatrzonego datą i miejscem płatności weksla według uznania powoda. O powyższym dłużnicy wekslowi mieli zostać powiadomieni listem poleconym, który miał zostać wysłany na co najmniej 7 dni przed terminem płatności weksla. Przyjęto też skutek doręczenia przesyłki wysłanej na wskazany przez dłużników adres (vide:k6 akt). Powód dokonał obciążenia pozwanego kwotą dochodzoną niniejszym pozwem za uruchomienie kredytu. Pomimo obowiązku kontrahenci powoda rozliczyli się tylko raz za zakup rzepaku (na kwotę ok 50 tys. zł) z powodem, a w pozostałym zakresie należności za towar uiszczane były bezpośrednio pozwanemu.

W związku z brakiem zapłaty za uruchomienie kredytu powód wezwał pozwanych do zapłaty należności i zawiadomił o wypełnieniu weksla. Powyższe wezwanie zostało wysłane w dniu 29.04.2020r. Weksel in blanco został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową, a zatem oznaczono w nim datę wypełnienia weksla (28.04.2020r.), kwotę na jaką weksel opiewał (27.211,24zł), termin zapłaty sumy wekslowej (07.05.2020r.). Zapisano też, że weksel będzie płatny bez protestu, oraz że jest to weksel własny(sola). W wekslu wskazano remitenta czyli wierzyciela wekslowego, to jest firmę (...) SA oraz miejsce zapłaty (T.) oraz oświadczenie poręczyciela (awal). W dniu 01.06.2020r. pozwany złożył

oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 13.03.2020r.(dowód: wypełniony weksel k.5 akt deklaracja wekslowa k.6 akt wezwania do zapłaty k.7-8 akt, dowód nadania wezwań do zapłaty k.9, zeznania pozwanego M. D. k.157v akt).

Przedstawiony wyżej stan faktyczny ustalony został na podstawie dowodów z dokumentów, zeznań świadka M. W. (2) oraz zeznań pozwanego M. D.. Sąd dał wiarę w całości dowodom z dokumentów, gdyż nie budziły one wątpliwości co do swojej prawdziwości, a żadna ze stron nie zakwestionowała ich skutecznie. Podkreślenia wymaga jednak to, że czym innym jest przyznanie dowodom z dokumentów waloru prawdziwości, to jest uznanie, że nie zostały one podrobione czy przerobione, a czym innym są wnioski jakie z tych dokumentów się wyciąga. Podkreślenia wymaga również i to, że wnioski jakie Sąd wyciąga z dokumentów mogą nie być tożsame z wnioskami stron.

Sąd dał również w całości wiarę dowodowi z zeznań świadka M. W. (2), gdyż jego zeznania były logiczne i spójne oraz tworzyły harmonijną całość z dowodami z dokumentów, którym przyznano walor prawdziwości w całości. Sąd dał również wiarę zeznaniom pozwanego. Zeznania te były bowiem, co do zasady spójne z pozostałym materiałem dowodowy, a pewne rozbieżności wynikały nie z chęci zeznawania nieprawdy lecz odmiennej interpretacji obiektywnego stanu faktycznego, kreowanego w głównej mierze przez dowody z dokumentów. Powyższe rozważania, zdaniem Sądu, znajdują dodatkowo potwierdzenie w zarzutach od nakazu zapłaty. Z zarzutów wynika bowiem, że pozwani ogólnie nie kwestionowali tego, że po ich stronie powstał obowiązek zapłaty należności wynikającej z pozwu, lecz skoncentrowali się na podważaniu skuteczność powstania zobowiązania wekslowego. Zdaniem pozwanych, zobowiązanie wekslowe na skutek nieprawidłowego postępowania powoda nie powstało, a nawet jeżeli powstało, to i tak obarczone jest nieważnością. I choć w swoich zeznaniach pozwany twierdził, że zna instytucję weksla, to jednak znajomość ta nie jest, jak się wydaje, pełna. Do powyższego wniosku prowadzi konstatacja art. 101 prawa wekslowego (zwanego dalej p.w.). Co się tyczy problematyki weksli, to stwierdzić należy, że prawo wekslowe przewiduje wyłącznie dwa rodzaje weksli: weksel trasowany opisany w art. 1 in. p.w. i weksel własny opisany w art.101 p.w. Weksel in blanco zwany wekslem niepełnym, o którym mowa w art. 10 p.w. nie jest odrębnym rodzajem weksla i zwykle ma zastosowanie przy wekslu własnym, na podstawie którego dłużnik wekslowy przyrzeka bezwarunkowo zapłacenie oznaczonej sumy pieniężnej wynikającej z weksla. Deklaracja wekslowa, co jest w literaturze bezsporne, nie ma przy tym wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Poprawność wypełnienia deklaracji wekslowej jest zaś oceniana na zasadach ogólnych, a nie na zasadach p.w. (vide; I. R. Prawo wekslowe Komentarz, (...) s.c. W. (...)72 i n.)).

Odnosząc się jeszcze do ważności zobowiązania wekslowego, to o ile weksel in blanco zawiera wszystkie elementy, o których mowa w art.101 p.w. to należy przyjąć, że doszło do prawidłowego wypełnienia weksla i co za tym idzie powstania ważnego zobowiązania wekslowego. Przedstawienie takiego weksla do zapłaty rodzi skutki wynikające wprost z prawa wekslowego, to jest obowiązek zapłaty roszczenia wynikającego z weksla. I choć orzecznictwo Sądu Najwyższego „złagodziło” nieco rygory prawa wekslowego pozwalając dłużnikowi wekslowemu na odwoływanie się do tak zwanego stosunku podstawowego to jest do źródła zobowiązania, które to doprowadziło do wypełnienia przez remitenta weksla niepełnego, to jednak w niniejszej sprawie pozwani nie wykazali, aby źródło zobowiązania tj. umowa faktoringu i wynikające z niej obowiązki pozwanych nie pozwalały wierzycielowi na wypełnienia weksla.

Wbrew twierdzeniom pozwanych weksel zawierał wszystkie elementy z art.101 p.w., a zatem nazwę „weksel” w treści dokumentu, przyrzeczenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, oznaczenie terminu płatności, oznaczenie miejsca płatności, nazwisko (nazwę) osoby na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla oraz podpis wystawcy weksla, z tym że dla ważności poręczenia także poręczyciel (awal) musi podpisać weksel i uczynić stosowną adnotację, jak w tym przypadku „poręczam”. Wbrew twierdzeniom pozwanego weksel został także wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową i wysłany na 7 dni przed terminem płatności (weksel wysłano 29.04.2020r., a termin zapłaty oznaczono na 07.05.2020r.-k.6-9 akt). Na marginesie należy jedynie zaznaczyć, że wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją nie ma wpływu na ważność zobowiązania wekslowego. Wierzyciel wekslowy nie ma przy tym obowiązku załączenia weksla do wezwania do zapłaty, gdyż takie przekazanie papieru wartościowego (weksla) mogłoby prowadzić do negatywnych skutków dla wierzyciela. Jest przy tym rzeczą naturalną, wbrew temu co twierdzili w zarzutach od nakazu zapłaty pozwani, że dłużnicy wekslowi mają możliwość zobaczyć wypełniony weksel dopiero wówczas, gdy zostanie on przez wierzyciela wypełniony, co ma miejsce w zasadzie jedynie wtedy, gdy dłużnik nie wykonuje zobowiązania, a weksel staje się

gwarancją zapłaty. W razie wykonania zobowiązania zgodnie z treścią tzw. „stosunku podstawowego” wystawca weksła, którym jest zwykle dłużnik wekslowy w ogóle nie zobaczy wypełnionego weksła, gdyż podstawa jego wypełnienia odpada. Podkreślenia wymaga i to, że oznaczenie miejsca płatności jest w zasadzie dowolne i to wierzyciel decyduje, gdzie zapłata ma nastąpić. Oznaczenie zatem, że zapłata nastąpi w T. jest prawidłowe i nie ma znaczenia, jak twierdzili pozwani, że siedziba banku powoda znajduje się w W.. Nie można również zgodzić się z pozwanymi, że remitent (wierzyciel wekslowy) nie został prawidłowo oznaczony, gdyż podano jedynie jego nazwę (firmę). Przepis art.101 pkt 5 p.w. mówi jedynie o nazwisku osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana nie ma w nim mowy o adresie tej osoby. Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało przyjąć, że podanie nazwy remitenta jest w zupełności wystarczające, gdyż w przypadku osób prawnych, a taką jest remitent, nazwa (firma) jest odpowiednikiem nazwiska osoby fizycznej. Podanie siedziby remitenta byłoby równoznaczne z podaniem adresu zamieszkania osoby fizycznej, i choć nie miałyby to wpływu na ważność weksła to wykaczałoby ponad dyspozycje cyt. wyżej przepisu art.101 pkt 5 p.w.

Odnosząc się zaś do zarzutu pozwanych, że nie wiedzieli jakie należności składały się na sumę wekslową, to z zeznań samego pozwanego wynika, że orientował się on doskonale, że chodzi o należność za „uruchomienie kredytu” (k.157vakt), a dokładniej rzecz ujmując z tytułu prowizji przygotowawczej przewidzianej zapisami regulaminu i cennika, które stanowiły integralną część umowy faktoringu.. Pozwany twierdził, że nie doszło do uruchomienia kredytu. Takie przeświadczenie pozwanego mogło wynikać z niezrozumienia istoty umowy faktoringu, która ogólnie rzecz biorąc polega na wykupie przez podmiot świadczący usługi faktoringu (faktora) nieprzeterminowanych wierzytelności przedsiębiorcy (faktoranta), który nie otrzymuje kredytu od faktora lecz może szybciej otrzymać środki finansowe wynikające z zawartych umów sprzedaży zwykle w formie zaliczkowania w zamian za ustalony procent wierzytelności (vide: L.Stecki op .cit.) Powyższe czynności, jak wynika z powołanych wyżej dokumentów, faktor uzależnił jednak od uiszczenia przez pozwanego wskazanej wyżej prowizji. Skoro prowizja nie została uiszczona to powód nie miał obowiązku rozpoczęcia wykonywania umowy.

Z uwagi na to, że pozwanym nie odpowiadała taka forma współpracy pozwany w piśmie z dnia 01.06.202r. wypowiedział umowę łączącą strony. Powyższe oświadczenie zostało złożone jednak dopiero po tym jak powód wypełnił weksel i obciążył pozwanych należnością z tego weksła tytułem opłaty za prowizję przygotowawczą. Jedynie na marginesie należy wskazać, że pismo z dnia 21.04.2020r. trudno uznać za wypowiedzenie umowy skoro nie zostało ono nawet podpisane przez pozwanego. Podobnie przedstawia się sytuacja z korespondencją mailową, skoro umowa przewidywała możliwość jej wypowiedzenia jedynie na piśmie (vide k.5-46 i 37-38).

Mając na uwadze powyższe okoliczności na podstawie art.101 p.w., art.10 p.w. w zw. z par.10 regulaminu umowy z dnia 13.03.2020r., cennika i art.496 k.p.c. należało orzec jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.